

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Censuris, In Qua Sex Disputationibus De Poenis Ecclesiasticis, deque
Irregularitate fusè tractatur, cum Indicibus necessariis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

XXXVI. Expenduntur excommunicationes nemini reseruatæ in Concilio
Tridentino contentæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76667)

tifex eo ipso quo legitime electus est, accipiat à Christo Domino potestatem Ecclesie gubernandae, iuxta Textum in *cap. in nomine Domini 2. distinct.* Sicuti Episcopus à Pontifice approbatus, coronatioque solum ad quandam solemnitatem pertinet, efficitur grauius delinquere, errori que committere, qui prætèxto non esse verum Pontificem antequam coronetur, contendunt eius acta irrita esse, & inania. Ex quo fit materiam huius censuræ esse impugnationem, quod Pontifex legitime electus se intromittit in prouisionibus, reservationibus, dispensationibus, & aliis gratis faciendis, seque in litteris simpliciter Episcopum scribat, utaturque Bulla, in qua nomen ipsius exprimitur, litterasque super quibuscunque negotiis expediat prætèxto quòd non sit verus Pontifex ante coronationem. Quare si impugnatione contingat; eo quòd non sit legitime electus, vel ex alio capite, non est locus huic excommunicationi, vt notant omnes Doctores: Nauarr. c. 27. n. 147. Sayrus lib. 3. thesauri, cap. 3. num. 19. Suar. disputat. 2. 3. sect. 6. num. 2. Filliuc. tract. 14. cap. 5. q. 7. num. 78. Tolet. lib. 1. c. 40. num. 3. Bonac. r. 3. de censur. disp. 2. q. 2. punct. 11. Et quamuis Pontifex in prædicta Bulla videatur solum loqui de impugnatione litterarum à se consecrarum, vt indicant illa verba: Nos talium libertates compescere cupientes, singulos qui occasione huiusmodi aliquas litteras nostras super negotiis quibuscunque consecras, que à nobis ante donationis nostre insignia emanarunt, aut fuerint impugnatæ, excommunicationis sententia innotamus. Expendo verbum litteras nostras, & à nobis, quod indicat sermonem tantum esse de litteris ab ipso Pontifice expeditis. Nihilominus communis omnium sententia teste Suar. Filliucio, Bonac. loc. alleg. dispositionem extendit ad litteras cuiuscunque Pontificis, verbumque illud litteras nostras, & à nobis non arctari personæ, sed dignitati, aliàs non satis esset consultum Pontificiæ dignitati.

6. Vltima referri potest ex Extrauag. 2. de Tregua, & pace, vbi Germani Religiosi, & Parochi illius prouincie non seruantes pacem, & concordiam inter se statutam, & cuius in prædicta Extrauag. fit mentio, excommunicationi subiiciuntur, à qua nequeunt absolui, nisi de consensu partis læcæ, & præsertim satisfactione. Vt latius expendit Bonac. disputat. 2. quest. 8. punct. 15.

PUNCTVM XXXVI.

Expenduntur excommunicationes nemini referuatæ in Concilio Tridentino.

1. Refertur prima excommunicatio aduersus imprimentes, seu retinentes libros sine nomine Authoris, & debita approbatione.
2. Item aduersus prædicantes, vel pertinaciter asserentes non esse necessarium ius conscientie peccati mortalis grauat, præmittere sacramentalem confessionem communioni recipienda.
3. Item aduersus raptores seminarum, eiusque fauorem præstantes.
4. Item aduersus negantes matrimonia clandestina vera esse, quando Ecclesia ea irrita non fecit.
5. Item aduersus cogentes ad matrimonium contrahendum.
6. Item aduersus negantes auxilium Prælati Ecclesiasticis ad clausuram Monialium.
7. Item aduersus ingredientiæ Monialium Monasteria, absque licentia Prælati.
8. Item declaratur laici excommunicatio, aduersus cogentes seminarum ad Religiosam vitam.
9. Item aduersus impediētes seminarum professionem.
10. Item aduersus concurrentes ad duellum.

PRIMA continetur *sess. 4. decreto de reformat. aduersus imprimentes, seu retinentes libros sine nomine Authoris, & debita approbatione.* Inquit enim Concilium: Nulli liceat imprimi facere quosuis libros de rebus sacris sine nomine Authoris, nec illos in futurum vendere, aut etiam apud se retinere, nisi prius examinati, probatique fuerint ab Ordinario sub pena anathematis, & pecunie in Canone Concilij Lateranensis nouissimi appositæ. Et si regulares fuerint ultra examinationem, & probationem huiusmodi licentiam à suis Superioribus impetrare teneantur, recognitis per eos libris iuxta formam suarum ordinationum. Qui autem scripto eos communicant, vel euulgant, nisi antea examinati, probatique fuerint, eisdem penis subiaceant quibus impresores, & qui eos habuerint, vel legerint nisi prodiderint Auctores pro authoribus habeantur. Ipsa vero huiusmodi probatio in scriptis datur, atque adeo in fronte libri vel scripti, vel impressi authentice appareat, idque totum, hoc est probatio, & examinatio gratis fiat, vt probanda probentur, reprobanda improbanda. Hoc decretum, quòd confirmatorium est decreti Concilij Lateranensis sub Leone X. *sess. 10. ex parte restrictius est, & ex parte latius. Restrictius est decreto Concilij Lateranensis, nam in*

Concilio Lateranensi sermo est de quibuscunque libris, & scriptis: ar. Conc. Tridentinum solummodo agit de libris, & scriptis de rebus sacris tractantibus. Item in Concilio Lateranensi, exiguntur extra Urbem non solum examinatio, & probatio Ordinarij, vel alterius ab ipso deputandi, & sed etiam Inquisitionis illius diecesis, in qua liber imprimitur. In Vrbe vero approbatio Vicarij, & Magistrj sacri Palatii. At in Conc. Trident. sola approbatio Ordinarij requisita est, præterquam in libris regularium, in quibus ultra Ordinarij approbationem exiguntur approbatio, & licentia suorum superiorum, iuxta formam suarum ordinationum. Tandem in Concilio Lateranensi, exiguntur præsumptio, quam excludit quælibet ignorancia, quæ tamen in Concilio Trident. non exigitur. Ex parte vero decretum Conc. Trident. latius est decreto Concilij Lateranensis, siquidem extenditur non solum ad imprimentes, vel imprimi facientes, sed etiam ad vendentes, vel retinentes. Item extenditur ad eos qui libros manuscriptos nondum probatos, & examinatos communicant, & euulgant, cum in Concilio Lateranensi solum de libris, & scripturis imprimendis sermo habeatur. Decretum Concilij Lateranensi, in Vrbe obseruatur, at extra Urbem solum videtur vigere dispositio Conc. Trident. teste Toledo lib. 1. sum. capite 2. n. 1. Nauarr. c. 27. n. 148. cum raro, vel nunquam ab Inquisitoribus approbatio requiratur. Et licet in aliquibus regnis loco approbationis Ordinarij, approbatio suprema Concilij regij successerit, id certè tacite approbatione fieri, vt notauit Nauarr. *dicto c. 27. num. 148. Suar. disp. 2. 3. sect. 7. numero 1. Filliucius tract. 14. capite 6. quest. 2. Bonacina r. 3. de censuris disputatio 2. quest. 2. part. 16. num. 6.*

Materia istius excommunicationis spectato Concilio Lateranensi, est imprimere, vel imprimi facere libros, sine scripturas absque nomine authoris, vel absque Ordinarij, & Inquisitoris licentia. Spectato vero Conc. Tridentino est non solum imprimere, & imprimi facere præfatos libros de religione tractantes, sed eos vendere, aut retinere, aut scripto communicare, seu euulgare absque nomine Authoris, vel absque Ordinarij licentia. Notandum est verbum *libros*, sub quo non comprehenditur quælibet scriptura tantæ magnitudinis, que secundum communem, & frequentem usum liber appellatur. Ex quo deciditur, si post approbationem Ordinarij aliquas addas annotationes, & glossas insufficientes ad librum constitutum, non incidis in hanc excommunicationem, quoniam nec peccabis mortaliter seclusa malitia, vt colligitur ex Suar. *disp. 2. sect. 7. n. 3. Filliucio r. 14. c. 6. q. 2. Bonac. r. 3. de censuris disp. 2. q. 2. p. 16. Secundò est notandum nomen authoris, & licentiam Ordinarij in principio libri esse apponenda. Quod si Author, seu compositor libri sub alterius nomine librum imprimi fecerit, probabile est huic constitutioni satisfacere, quia esto ille non fuerit libri author, & compositor: at eo ipso quo sub nomine ipsius imprimitur, & euulgatur Author, & compositor illius constituitur: vt notauit Bonacina *tom. 3. de censuris disputatio 2. quest. 2. part. 16. numero 9.* Quod intelligendum censet, quando nomen quod apponitur verum est, & non fictitium, veramque personam representat, cui liber operari potest: alias si sub nomine omnino ficto liber ederetis, manifestè est sine nomine Authoris edi. Nomen enim Authoris, quod in præfatis exigitur, est nomen Authoris, qui requisitus rationem reddere possit de his quæ in libro continentur, quod per persona ficta præstare nequit.*

Secunda habetur in Conc. Trident. *sess. 13. can. 11. aduersus eos qui præsumptim prædicare, vel pertinaciter asserere, vel publicè disputando defendere non esse necessarium ius, quos conscientia peccati mortalis grauat habita Confessione copiosè præmittere sacramentalem confessionem communioni recipienda.* Quod Decretum latum est ad extirpandam quorundam hæreticorum opinionem, asserentium solam contritionem esse sufficientem dispositionem, non autem latum est ad extirpandam opinionem Caietani asserentis confessionem solo iure Ecclesiastico communioni præmitterendam esse: nam esto illa Caietani opinio temeraria sit, teste Suar. *r. 3. in 3. p. disp. 66. sect. 3. §. sed quares.* præfatis decreto non damnatur, quia Caietan. non negabat confessionem non esse præmitterendam, sed non esse præmitterendam iure diuino, sed Ecclesiastico. Concilium vero damnat asserentes confessionem non esse necessarium præmitterendam. Sicuti tradit Suar. *de censuris disp. 2. 3. sect. 7. n. 5. Filliuc. tract. 14. cap. 6. q. 3. num. 84. Bonac. disputatio 2. q. 2. p. 14.*

Sed an hoc decretum liget existens in Anglia, aliisque partibus, vbi Concilium receptum non est? Affirmat Suar. & Filliucius *suprà*, quia hoc decretum doctrinam continet Fidei pertinentem. Cæteram secundum hanc rationem non est dubium omnes comprehendere, cum ea quæ ad fidem pertinent communia omnibus sint; at quatenus transgressoribus huius decreti penam excommunicationis imponit, existimo eos non comprehendere, quia decreta pœnalitæ, & præceptiua non ligant exiſtentes ea in parte vbi Concilium publicum non est. Sicuti docet Bonac. *r. 3. de censuris disputatio 2. q. 2. p. 14. in fine.*

Tertia continetur scilicet 2. cap. 6. de reformat. aduersus raptoras feminarum, cuique auxilium, vel fauorem præstantes. De qua excommunicatione satis diximus tract. de matrimonio disputatio 4. punct. 1. §. 2. a. numero 10. ubi de impedimento raptus.

Quarta referri potest ex Conc. Trident. sess. 24. cap. 1. de reformat. ubi anathemate damnat eos, qui negant matrimonium clandestinum vera, & rata esse, quamvis Ecclesia ea irrita non fecit, & matrimonium a filiis familiis contracta sine consensu parentum irrita esse, & pariter ea rata, vel irrita facere posse. Et quidem si hæc ex animo affirmant, cum manifestum errorem contra fidem contineant excommunicationi ob hæc iam impositæ subiciuntur. Si verò solum verbo tenus afferantur, ex ultimo excommunicationi non referantur subici, vt hoc decretum aliquam poenam de nouo statuere censetur.

Quinta fertur sess. 24. cap. 9. de reformat. aduersus quoscunque cuiusvis conditionis, & dignitatis existant, qui subditos suos, vel alios ad matrimonium contrahendum directè, vel indirectè cogunt: ubi notandum est loqui de coactione iniusta, illi cuiuslibet, qualis esset, si dominus infusaerit Petro non soluituram stipendium debitum, nisi Mariam duceret. Secus esset, si beneficium gratuitum denegaret, quia in denegatione beneficii gratuiti nulla est iniusta coactio, bene tamen in denegatione stipendij debiti. Comprehendit autem hæc excommunicationio non quoscunque cogentes, sed dominos temporales iurisdictionem temporalem habentes, quia de his tantum Concilium loquitur, vt colligitur ex verbis quæ huic Decreto præmittuntur scilicet, temporalium dominorum, & magistratum: & illis ab eis iniuriis nascis, à quibus iuris spectantur, quæ de solis habitibus iurisdictionem in foro externo intelligi possunt, iuxta quæ decretum mensurandum est. Argum. leg. iudicis. ff. de hereditibus instituentis, maxime cum textus vtatur illa dictione quare, quæ est causalis reatiua, & refertur ad personas, quæ ibidem memorantur, & non ad alias, leg. interpretatio. ff. de pous. & cap. poena, de poenitenti. disp. 2. & tradit Gutier. lib. 1. canon. 99. cap. 20. num. 52. & de matrim. cap. 79. a. num. 8. Molina tract. 2. de iustit. disp. 175. vers. ad secundam partem. Henric. lib. 1. cap. 6. §. 6. Sanch. lib. 4. disp. 22. Bonacina aliis reatis. 3. de censur. disp. 2. q. 2. pun. 6. num. 5. Et decimum à Gregor. XIII. refert Barbosa in dicto Concilij decreto; tametsi contra sentiat Suar. de censur. disp. 23. sect. 7. num. 6. Filiucius tract. 1. 4. capite 6. q. 4. numero 86. & alij relati à sancto dicta disput. 22. num. 9. quolibet personas privatas ad matrimonium cogentes in hanc excommunicationem incidere.

Solum est difficultas de Episcopo, aliòque Prælo Ecclesiastico ad matrimonium cogente, an huic excommunicationi subiciatur; Affirmat Gutier. de matrim. cap. 79. num. 12. Henric. lib. 1. cap. 6. num. 5. Sanch. lib. 4. cap. 22. num. 10. quia iurisdictionem habet in foro externo. Sed hoc ad summum intelligendum est casu, quo Episcopus, seu Prælati Ecclesiastici non solum Ecclesiastica iurisdictione gaudent, sed seculari, quia Concilium violentiam dominorum temporalium, & magistratum coercere voluit, vt constat ex præfatione illius textus, ubi Dominorum temporalium, & magistratum. Ergo qui dominus temporalis non est, nec magistratus saltem quoad iurisdictionem, huic excommunicationi subici nequit. Vt Bonac. disp. 2. q. 2. punct. 6. circa finem, probabile censet. Illud est certius Regem, Reginam, Imperatorem, & Imperatricem sub hac excommunicatione non comprehendit, quia illorum non fit expressa mentio quod necessarium erat, argum. Conc. Trident. sess. 2. cap. 11. & eorum quæ in Bulla Censæ notantur. Et tradit Sanch. dicta disput. 22. n. 10. Gutier. cap. 79. num. 12. Bonac. p. 6. in fine.

Sexta habetur sess. 2. cap. 5. de Regularibus, aduersus seculares magistratus negantes auxilium, vel fauorem Prælati Ecclesiasticis ad claustrum monialium, cum fuerint ab eis moniti, & requisiti. Nomine magistratum veniunt omnes illi qui iurisdictionem temporalem habent in republica à Principe constituti, vt sunt gubernatores, rectores, iudices sine prouinciarum, siue communitatum, tametsi personæ Ecclesiasticæ sint, quia non tam persona, quam officium in præfenti spectatur. Vt bene aduertit Bonac. 1. 3. de censur. disput. 2. q. 10. p. 7. num. 5. Principes verò qui nomine proprio iurisdictionem exercent, neque aliis subiciuntur, esto negent auxilium, vel fauorem, in hanc excommunicationem non incidunt; quia hoc Concilium hortatur, non præcipit, neque excommunicationem imponit, vt de se constat, & notauit Bonac. loc. citato.

Septima continetur in eodem cap. 5. aduersus quoscunque ingredientes monialium monasteria abque licentia Prælati habitata in scriptis, causa legitima intercedente. De qua excommunicatione late dixi tract. 16. de statu religioso, disput. 4. p. 10. §. 4. neque hic nouum aliquid notandum occurrit.

Octaua habetur sess. 2. cap. 18. de regularibus, aduersus quoscunque cogentes feminam ad religiosam vitam. Anathema

est (inquit sancta Synodus) subiciere omnes, & singulas personas cuiuscunque qualitatis, vel conditionis fuerint, tam clericos quam laicos, seculares, vel regulares, atque etiam qualibet dignitate fulgentes, si quomodocunque coegerint aliquam virginem, vel viduam, aut aliam quamcunque mulierem iuuitam, præterquam in casibus in iure expressis, ad ingrediendum monasterium, vel ad suscipiendum habitum cuiuscunque religionis, vel ad emittendam professionem; qui que auxilium, consilium, vel fauorem dederint, qui que scientes eam non spontè ingredi, aut habitum suscipere, aut professionem emittere quoquo modo eidem actui vel præfationi; vel consensum, vel auctoritatem interposuerint.

Non est dubium ad incurrendam hanc censuram debere esse coactionem grauem cadentem in constantem virum, & iniustam; quia leuem pro nihilo reputat ius ex leg. nec timorem, si quod metus causa. Et fauet Bonifac. Clem. 1. num. 34. de foro competent. Et tradit Sanch. lib. 4. in decalog. cap. 4. num. 4. Iusta verò coactione nec dici coactio potest, neque digna est aliqua poena, vt tradunt Doctores statim referendi.

Coactio faciendæ est femine, non viro, quia de solis mulieribus textus loquitur, neque dispositio penalit ultra proprietatem verborum extendenda est, maxime cum in feminis specialis ratio adfit, vt potè quæ frequentius ad monasteriorum ingressum coguntur. Vt docet Suar. disput. 23. de censur. sect. 7. num. 8. Sanch. lib. 4. in decalog. 4. num. 3. Filiucius tract. 1. 4. cap. 6. q. 5. num. 89. Bonac. 1. 3. de censur. disput. 2. q. 2. p. 2. in fine.

Præstanda verò coactio est vel ad ingrediendum monasterium, vel ad suscipiendum habitum cuiuscunque religionis, vel ad professionem emittendam. Ex quibus verbis controuersia est inter Doctores, an si cogas feminam monasterium ingredi, non vt ibi profiteatur, sed vt ibi educatur, & delibet de statu assumendo, in hanc excommunicationem incidat? Negat Man. Rodrig. 1. 2. sum. cap. 8. concl. 5. num. 10. Bonac. 1. 3. de censur. disp. 2. q. 2. p. 2. num. 6. quia Concilium in hoc decreto libertati status religiosi consulere intendit, qui finis non adest, cum femina non ad religiosum statum assumendum cogitur. Sed contrarium docentur Nauarr. lib. 5. consilior. tit. de sententia excommunicat. cons. 56. per totum in prima edit. & in 2. lib. 3. tit. de regularibus, toto cons. 6. Suar. 1. 5. in 3. p. disp. 23. sect. 7. num. 9. Zecola in praxi episcop. 2. p. verbo moniales, vers. 3. August. Barbosa in remissioni concilij, & de potest. episcop. alleg. 50. num. 174. quia Concilium distinctiue loquitur de ingressu, de susceptione habitus, & de professione. At cogens feminam monasterium coactè ingredi vt ibi educatur, tametsi habitum non suscipiat, neque professionem emittat, verè cogit ad monasterij ingressum. Ergo hac excommunicatione ligatur. Et forè ob hanc causam Concilium expressit monasterij, & non religionis ingressum, indicans solum coactum ingressum in monasterium ad ibi commorandum habitum seculari retento, sufficientem esse ad hanc censuram, præterea illa exceptio, præterquam in casibus à iure expressis, denotat solum ingressum causa educationis sub hoc Decreto comprehendit, quia in iure vix est expressum an quem cogi posse ad monasterium ingrediendum, vt ibi profiteatur, sapè autem vt ibi commoretur, & poenitentiam agat.

Hanc sententiam, quæ mihi verè videtur temperat Sanch. lib. 4. in decalog. cap. 4. num. 12. vt intelligatur de ingressu animo principali, vt postmodum femina habitum sumat, quia coactio ad ingressum sub ea intentione præstita libertati status religiosi obest. Secus verò si is animus absit. Hanc limitationem adhibita quadam distinctione probat. Si enim cogens ad ingressum absque vlla intentione etiam in genere sumendi religiosum habitum cogat, quod contingit, cum expressè solum intendit, vt femina ibidem educatur; dum extrais apæ matrimonio sit sine, & intentione eam in matrimonium collocandi, placet Sanch. limitatio, quia ille ingressus non videtur libertati status religiosi obesse, cui hoc Decreto consulere Pontifex voluit, sed potius videtur obesse libertati matrimonij, de quo Pontifex in præfenti nihil disponit. At si cogens ad ingressum animum habeat vt femina ibidem educatur, vt postmodum statum religionis, vel matrimonij eligat, qui sibi aptior visus fuerit, existimo sub hoc decreto comprehendit, quia saltem in genere est intentio cogendi ad religiosum habitum, talisque ingressus periculis est expositus alicuius nimis suauis à monialibus factæ, vel coactionis à parentibus.

Illud est certius ex coactione non induci excommunicationem, quousque ingressus in monasterium, vel habitus suscepio, vel professionis emissio sequatur, quia Conc. Trident. non excommunicat conantes cogere ad ingressum, sed verè cogentes, qui censendi non sunt, dum ingressus non subsequitur. Vt tradit velatus Nauarr. & Rodrig. Sanch. lib. 4. c. 4. num. 19. Bonacina dicta disput. 2. q. 2. p. 2. numero 8. Tolet. lib. 1. cap. 4. 1. num. 7. Sayr. decisi. 51. sub. tit. de sententia excommunicat.

Secundò excommunicat Pontifex eos, qui prædictis cogentibus auxilium, consilium, vel fauorem præstiterint, quoniam intelligem

telligendum est, ut nuper diximus ingressu, susceptione habitus, vel professione subsecutus, quia hæc actiones sunt accessoriae coactioni, ac proinde quousque coactio excommunicatione afficiatur, non afficiuntur huiusmodi accessoriarum actiones, ut ex communi sententia notavit Bonac. d. pun. 2. num. 12. Sanch. lib. 4. in decalog. 4. n. 18.

Tertio subici Pontifex huic excommunicationi eos qui scientes feminam coacte monasterium ingredi, vel habitum suscipere, vel professionem emittere quoquo modo suam presentiam, consensum, vel auctoritatem prædictæ actioni interponunt. Censeberis autem tuam presentiam, consensum, vel auctoritatem interponere, si ex proposito, & à consilio adis, cum mulier monasterium ingreditur, habitum suscipit, vel professionem emittit. Secus si casu adfueris, aut ob aliam causam, scilicet ob sacrum audiendum, ob comitandum dominum, & à fortiori ad testificandum professionem irritam esse, vtpote coactam, quia Præsentis Decreto tantum ea presentia punitur, quæ voluntaria est, ut appositæ siue prædictum actum fovendi, eique auctoritatem præstandi; ut aduertit Sanch. d. lib. 4. in decalog. cap. 4. n. 20. & 21. Bonac. t. 3. de censur. disp. 2. q. 2. p. 2. num. 11.

Supereft dicendum de personis in hanc excommunicationem incidentibus ob aliquam ex præfatis actionibus, an aliqua sint exclusæ? Affirmat Suar. disp. 2. 3. sect. 7. num. 8. nullam exclusam esse, quia Conc. Tridentinum vniuersas, & singulas cuiuscunque qualitatis, & conditionis fuerint tam clericos, quam laicos seculares, vel regulares, atque etiam quilibet dignitates fulgentes excommunicationi subicit. At sub his verbis omnes, nemine dempto, comprehenduntur. Ergo Nihilominus Sanch. lib. 4. in decalog. cap. 4. n. 2. & Bonac. disp. 2. q. 2. p. 2. num. 14. existimant Regem, & Reginam sub hoc Decreto non comprehendi, quia oportebat horum fieri expressam mentionem iuxta ipsum Conc. Trident. sess. 2. cap. 11. de reformat. & placet hæc sententia. Alij, quos tacito nomine refert Azor. 2. p. in sit. moral. lib. 2. cap. 2. l. 9. quibus ipse assensum videtur, & Barbosa in remissionib. concilij. d. c. 19. excludunt ab hoc Decreto parentes, eo quod non sit verisimile voluisse Pontificem hos excommunicatione punire ob coactionem, quæ in commodum filiarum censenda est fieri, cum parentibus iure naturali competat vitæ, salutis, & incolumitati filiarum consulere, à qua obligatione non sunt censendi desistere. Sed rectius omnes alij Doctores hanc restrictionem non admittunt, quia hæc excommunicatio non tam lata est in puellarum fauorem, quam in libertatem religionis, quæ potius à parentibus, quam ab alijs lædi potest.

9 Nona in eodem cap. 18. continetur, aduersus impediens feminarum professionem. Inquit enim Concilium. Simili quoque anathemati subicit eos qui sanctam Virginem, vel aliarum mulierum voluntatem veli accipiendi, vel voti emittendi quoquo modo siue iusta causa impediunt. Nominem veli accipiendi, vel voti emittendi professio intelligitur. Sed quia hæc professio in monialibus aliquando fit velo suscepto, aliquando absque veli susceptione; ea de causa utrumque modum professionis Pontifex expressit: ut bene aduertit Suar. dicta disp. 2. 3. sect. 7. num. 10. Sanch. lib. 4. in decalog. cap. 4. n. 14. Fillucius tr. 14. c. 6. q. 5. ad finem. n. 90. Bonac. t. 3. de censur. disp. 2. q. 2. p. 3. num. 2.

Ex quo inferri impediens feminarum, ne votum professionis ingrediendæ emittat huic censuræ non subicit, quia illa non est impeditio voti religiosum statum constituentis, cuius impedimento hoc Decreto punitur. Neque ex tali impedimento appositio professionem impedis, cum femina absque emisso voto religionis assumendæ ingredi religionem possit, & proficere. Atque ita docent Suar. Sanch. Fillucius, Bonacina loc. alleg.

Quinimo verius existimo ob impedimentum feminarum præstitum, ne religionis habitum suscipiat huic excommunicationi locum non esse: nam esto professio subsequi non possit habitu non suscepto, eaque de causa impediens habitus susceptionem consequenter professionem impedit. At Conc. Trident non de impediens professionem remotè, sed de impediens proxime, & immediatè loquitur, & quæ post susceptum habitum contingere potest, aliàs non solum professionem, sed ipsum ingressum, & habitus susceptionem exprimeret, sicuti fecit in cogentibus. Et docet Sanch. lib. 4. in decalog. cap. 4. num. 15, aduersus Suar. dicta disp. 2. 3. sect. 7. num. 10. Filluc. num. 90. Bonac. num. 4. Modus autem impediendi debet esse iniustus, ut constat ex illis verbis absque iusta causa, debetque inuoluntarium causare, aliàs non impedit voluntatem veli suscipiendi. Quocirca cum vis, metus, & dolus inuoluntarium causent huic censuræ subiciuntur. Vti tradit Sanch. lib. 4. in decalog. c. 4. num. 10. Bonacina disp. 2. q. 2. p. 3. n. 6. quia textus excommunicat quoquo modo impediens voluntatem feminarum.

10 Decima excommunicatio in Conc. Trident. contenta habetur sess. 25. num. 19. de reformat. aduersus varias personas causa duelli. Primò excommunicantur omnes domini temporales in suis terris daures, vel permissentes locum ad mo-

nomachiam. Secundo pugnantes. Tertio parini. Quarto spectatores non casus sed ex proposito omnes huic excommunicationi subiciuntur, tamen pugna non subsequatur; si tamen per ipsos pugnaturos id non stetit; ut explicuit Gregor. XIII. in sua Bulla, edita 9. Decemb. anno 1582. incipiente: Ad tollendum detestabilem duellorum usum, & est 82. in ordinem extenditque prædictam excommunicationem ad duella puara, absque sollicitatibus in Couello requisitis. Itemque ad eos qui quoquo modo prædictis pugnaturs auxilium, vel fauorem præsterint. Ceterum Clemens VIII. in quadam constitutione quæ incipit: Illius vices, edita anno Domini 1591. hanc excommunicationem sibi referuat, illamque extendit ad Reges, & Principes, si duellum commiserint, vel cum possint non impederint De qua excommunicatione, & quibus in casibus incuratur dixi tract. 6. de charitate, disp. de bello pun. vlt.

PUNCTVM XXXVII.

Expenduntur excommunicationes ipso iure non referuatæ extra corpus iuris, & Tridentinum contentæ.

- 1 Refertur excommunicatio aduersus resignantes, vel permittentes sic beneficia.
- 2 Item aduersus docentes indulgentias sanctæ Mariæ obtrini à secularibus, visitantibus Ecclesiam Religiosorum priuilegiatorum.
- 3 Item aduersus Religiosos, & Moniales sanctæ Clara, vti tenet Bulla Cruciatæ, alijsque confessionalibus, absque licentia suorum Superiorum.
- 4 Item aduersus Fratres Reformatos Ordinis S. Francisci, transientes ad non Reformatos.
- 5 Item aduersus impugnantes montem Pietatis.
- 6 Item aduersus Fratres S. Francisci de Paula, recipientes religiofos Minores de Obseruantia, absque licentia Pontificis.
- 7 Item aduersus delegatos Pontificis concedentes alienationem bonorum Ecclesiasticorum fieri in damnum Ecclesie.
- 8 Item aduersus ministros Status Ecclesiastici, applicantes aliter quam Camera Apostolica multas, & confiscationes in terris Pontificis subiectis.
- 9 Item aduersus Doctores, & facultatem doctorandi habentes, qui permisissent aliquem gradum Doctoris insigniri, non præmissa fidei professione.
- 10 Item aduersus se introuitentes in officij notariatuum conditis, aut vendendis per Cameram Apostolicam.
- 11 Item aduersus maiorem Penitentiarium, & Officiales Penitentiariae, se introuitentes in expeditionibus politiis in Bulla Pij V. de hac re.
- 12 Item aduersus procuratores officij Corretoris Cancellariae Apostolicae, se introuitentes in causis sibi interdictis in Bulla Pij I V.
- 13 Item aduersus Nuntios, & Legatos sedis Apostolicae impetrantes litteras, aut fauores pro dignitatibus à Romano Pontifice obtinendis.
- 14 Item aduersus iudices, & gubernatores Status Ecclesiastici, concedentes licentiam tormenti a ignea breuius ministerio deferendi, seu retinendi, &c.
- 15 Item aduersus Tridentini glossatores.
- 16 Item aduersus magistratuum, & iudices inobedientes mandatis, & præceptis illustrissimorum Cardinalium, sanctæ Inquisitionis officium spectantibus.
- 17 Item aduersus eos qui Inquisitores, & officium Inquisitionis exercentes, occiderint, verberauerint, &c.
- 18 Item aduersus eos qui deputatos fabricæ sancti Petri auspicauerint molestare.
- 19 Item aduersus incantatores, diuinatores, & iudicarios.
- 20 Item refertur excommunicatio aduersus causantem aborsum.
- 21 Item aduersus depingentes Agnos Dei benedictos.
- 22 Item declaratur latè excommunicatio lata aduersus ianuarum, aliorumque ferarum agitatores.
- 23 Item aduersus presumentes absolere à delictis incensuris delicta Bulla Cæna.

Prima referri potest ex Innocent. VIII. que illius est 13. in ordine, & incipit: Sicut bonus, aduersus sic resignantes, vel permittentes beneficia: Ad incurrandam igitur hanc excommunicationem opus est, ut resignatio, vel permittitio fiat extra curiam, & ultra duas dietas, & prætextu facultatis à Pontifice concessæ, cum tamen nulla concessa sit. Quod non procedit in resignationibus simpliciter factis, quia hæc facultate Pontificia non indigent, sed in resignationibus in fauorem certæ personæ, ut bene aduertit Fillucius tract. 14. q. 7. n. 21. Bonac. disp. 2. q. 4. p. 8. num. 4.